

NUORISO

Nuorisoasiat kuuluvat jäsenvaltioiden toiminta-alaan, joten jäsenvaltioiden tämän alan lainsäädäntöä ei pyritä yhdenmukaistamaan. EU:n tasolla nuorisopolitiikan päätöksenteossa sovelletaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä. Nuorisovaihtoa EU:n sisällä sekä kolmansien maiden kanssa edistetään Erasmus+ -ohjelman nuorisohankkeilla. Euroopan unioni on viime vuosina vahvistanut nuorisopolitiikkaansa, mistä on osoituksena Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskeva aloite.

OIKEUSPERUSTA

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 165 ja 166 artikla muodostavat oikeusperustan EU:n nuorisotoimille. SEUT:n 165 ja 166 artiklan soveltamisalaan kuuluvan toiminnan yhteydessä sovelletaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä. Nuorisopolitiikkaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen on nimenomaisesti poissuljettu. Neuvosto voi antaa suosituksia komission ehdotusten pohjalta.

EU:n perusoikeuskirjassa, jolla on sama oikeudellinen arvo kuin perussopimuksilla (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 6 artikla), määrätään lapsen oikeuksista (24 artikla) sekä lapsityövoiman käytön kiellosta ja nuorten suojelusta työssä (32 artikla).

TAVOITTEET

SEUT:n 165 artiklassa määrätään unionin toiminnasta, jolla edistetään nuorisovaihtoa ja sosiaalipedagogiikan alan ohjaajien eli nuorisotyöntekijöiden vaihtoa ja Lissabonin sopimuksen voimaantulon myötä myös nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen Euroopassa. EU voi SEUT:n 166 artiklan mukaisesti toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia. Unionin toiminnalla pyritään helpottamaan pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja edistämään ammattiin kouluttavien ja ammattia opiskelevien, erityisesti nuorison, liikkuvuutta.

Tämän lisäksi lapset ja nuoret hyötyvät EU:n toimista muilla aloilla, kuten koulutus- ja terveysalalla, sekä sen pyrkimyksistä suojella lasten ja nuorten oikeuksia.

SAAVUTUKSET

A. Strategiset puitteet

1. EU:n nuorisostrategia 2010–2018

Neuvosto antoi marraskuussa 2009 päätöslauselman nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön uudistetuista puitteista (2010–2018) (EUVL C 311, 19.12.2009, s. 1–11). Strategialla on kaksi päätavoitetta: luoda kaikille nuorille enemmän ja yhtäläisiä mahdollisuuksia koulutuksessa ja työmarkkinoilla ja edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta, sosiaalista osallisuutta ja keskinäistä solidaarisuutta. Tarkoituksena on toteuttaa aloitteita kahdeksalla toiminta-alueella, jotka ovat koulutus, työllisyys ja yrittäjyys, terveys ja hyvinvointi, osallistuminen, vapaaehtoistoiminta, sosiaalinen osallisuus, nuoriso ja maailma sekä luovuus ja kulttuuri.

Työ etenee kolmen vuoden jaksoissa. Nykyiselle vuodelta 2016 vuoteen 2018 ulottuvalle jaksolle neuvosto on määrittänyt kuusi keskeistä tavoitetta: 1) lisätään kaikkien nuorten sosiaalista osallisuutta, 2) vahvistetaan kaikkien nuorten demokratiaan ja kansalaistoimintaan osallistumista Euroopassa, 3) helpotetaan nuorten aikuisuuteen siirtymistä ja erityisesti työmarkkinoille pääsyä, 4) tuetaan nuorten terveyttä ja hyvinvointia, myös mielenterveyttä, 5) autetaan vastaamaan digitaalajan haasteisiin ja hyödyntämään sen tarjoamat mahdollisuudet nuorisopolitiikan, nuorisotyön ja nuorten kannalta sekä 6) edistetään niiden mahdollisuuksien hyödyntämistä, joita nuorten maahanmuuttajien ja pakolaisten yhä kasvava määrä tarjoaa, ja asiaan liittyviin haasteisiin vastaamista Euroopan unionissa.

2. Eurooppa 2020 -strategia

Vuonna 2010 käyttöön otetussa [Eurooppa 2020 -strategiassa](#) kiinnitetään erityistä huomiota nuoriin ja pyritään toteuttamaan erilaisia heitä koskevia tavoitteita, kuten koulunkäynnin keskeyttämisen vähentäminen, nuorten yliopistotutkinnon suorittaneiden osuuden lisääminen sekä koulutus- ja työllisyysalan laajan toimenpidepaketin kehittäminen. Strategiaan sisältyy myös [Eka Eures -työpaikka](#) -liikkuvuusohjelma, jolla pyritään edistämään työpaikkojen löytämistä eri puolilta Eurooppaa.

Komissio ehdotti toukokuussa 2018 antamassaan tiedonannossa ”EU:n uusi nuorisostrategia: osallistaminen, yhdistäminen ja vaikutusmahdollisuudet” (COM(2018)0269), että erityistä huomiota kiinnitetään seuraaviin toiminta-alueisiin:

- tuetaan nuorten osallistumista demokratiaan ja kansalaistoimintaan
- tuodaan yhteen nuoria kaikkialta EU:sta ja muualta maailmasta, jotta voidaan tukea vapaaehtoista sitoutumista, oppimiseen liittyvää liikkuvuutta, solidaarisuutta ja kulttuurienvälistä ymmärrystä
- tuetaan nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä laadukkaan ja innovatiivisen nuorisotyön ja sen tunnustamisen kautta.

B. Nuorisoalan rahoitusohjelmat EU:ssa

1. Erasmus+

Erasmus+ -ohjelmaan sisältyy oma nuorisoa koskeva osionsa, jota varten on varattu noin 2,1 miljardin euroa. Sen erityistavoitteet ovat seuraavat: 1) parannetaan nuorten avaintaitojen ja osaamisen tasoa sekä edistetään heidän osallistumistaan demokraattiseen toimintaan Euroopassa ja työmarkkinoille sekä aktiivista kansalaisuutta, kulttuurien välistä vuoropuhelua, sosiaalista osallisuutta ja yhteisvastuuta, 2) edistetään nuorisotyön laadun kehittämistä, 3) täydennetään paikallisen, alueellisen ja kansallisen tason toimintapoliittisia uudistuksia ja tuetaan tietoon ja näyttöön perustuvan nuorisopolitiikan kehittämistä sekä 4) lisätään nuorisoalan toiminnan globaalia ulottuvuutta ja parannetaan nuorisotyöntekijöiden ja -organisaatioiden asemaa nuorten tukijärjestelminä.

Erasmus+ -ohjelmalla tuetaan suoraan [eurooppalaista vapaaehtoispalvelua](#) (EVS). Vapaaehtoispalvelun tarkoituksena on auttaa nuoria viettämään aikaa ulkomailla osallistuen vapaaehtoishankkeisiin. Se on epävirallisen oppimisen ohjelma, ja siihen osallistuminen kirjataan kaikkialla Euroopassa [Youthpass-todistukseen](#), joka on epävirallisen oppimisen tunnustamisen väline.

Erasmus+ -ohjelmaan liittyvä [Erasmus nuorille yrittäjille -vaihto-ohjelma](#) antaa aloitteleville yrittäjille mahdollisuuden oppia muissa ohjelmaan osallistuvissa maissa toimivilta kokeneemmilta pienyrittäjiltä.

2. Erasmus 2021–2027

Komissio suosittelee uutta vuosien 2021–2027 Erasmus-ohjelmaa koskevassa ehdotuksessaan ([COM \(2018\)0367](#)), että ohjelman määrärahat kaksinkertaistetaan ohjelmakauden 2014–2020 talousarviosta 30 miljardiin euroon, joista nuorille varataan 3,1 miljardia euroa. Yksi ehdotuksen tavoitteista on edistää eurooppalaista identiteettiä [DiscoverEU-aloitteella](#), jossa nuorille tarjotaan mahdollisuus matkustamisen avulla tutustua Euroopan kulttuuriperintöön ja monimuotoisuuteen. Ohjelmaan voivat osallistua yleissivistävään ja korkea-asteen koulutukseen osallistuvat oppijat, mutta myös harjoittelijat ja nuorisotyöntekijät.

C. Muut EU:n aloitteet

1. Nuorisotakuu

Huhtikuussa 2013 neuvosto hyväksyi suosituksen [nuorisotakuun](#) perustamisesta (EUVL C 120, 26.4.2013, s. 1–6). Se on merkittävä sitoumus, jolla varmistetaan, että nuorille tarjotaan laadukas työ-, jatkokoulutus- tai harjoittelupaikka neljän kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta tai virallisen koulutuksen päättämisestä. Vaikka jäsenvaltioiden on vielä huolehdittava tämän toiminnan täytäntöönpanosta ja rahoituksesta, nuorisotyöllisyysaloitetta koskevasta budjettikohdasta ja Euroopan sosiaalirahastosta on jo saatavilla EU:n osarahoitusta alueille, joilla nuorisotyöttömyys on yli 25 prosenttia^[1].

---

[1]Lisätietoja asiasta on Euroopan sosiaalirahastoa koskevassa Faktatietojen luvussa [2.3.2](#), kohta B.2.

2. Euroopan solidaarisuusjoukot

[Euroopan solidaarisuusjoukot](#) on komission joulukuussa 2016 käynnistämä aloite. Siinä 18–30-vuotiaat nuoret saavat mahdollisuuden tehdä vapaaehtoistyötä tai työskennellä omassa maassaan tai ulkomailla toteutettavissa projekteissa. Toistaiseksi yhteensä 72 000 nuorta on rekisteröitynyt ja heistä 7 000 osallistuu suoraan solidaarisuusprojekteihin. Elokuussa 2018 komissio kehotti sidosryhmiä esittämään uusia projekteja koskevia ehdotuksia. EU:n talousarviosta varattiin yhteensä 44 miljoonaa euroa valittuihin projekteihin, jotka ovat avoinna kaikille nuorille Euroopassa ja muissa maissa. Komissio julkaisi 11. kesäkuuta 2018 [ehdotuksensa Euroopan solidaarisuusjoukoista vuoden 2020 jälkeen](#), jossa ohjelmalle myönnetään 1,26 miljardia euroa, mikä mahdollistaa 350 000 nuoren osallistumisen solidaarisuusprojekteihin ([COM\(2018\)0440](#)).

3. Lasten suojeleminen

Lapsen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen mukaisesti alaikäisiksi katsotaan kaikki alle 18-vuotiaat henkilöt. Lissabonin sopimuksessa vahvistettiin lasten oikeuksien suojeleminen EU:n tavoitteeksi, ja perusoikeuskirjassa taataan, että EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot huolehtivat lasten oikeuksista.

Komissio antoi 15. helmikuuta 2011 tiedonannon ”Lapsen oikeuksia koskeva EU:n toimintasuunnitelma” ([COM\(2011\)0060](#)). Sen tarkoituksena on vahvistaa EU:n toimielinten ja kaikkien jäsenvaltioiden voimakas sitoutuminen lasten oikeuksien edistämiseen, suojelemaan ja toteutumiseen kaikissa asiaankuuluvissa EU:n politiikoissa sekä saada tässä aikaan konkreettisia tuloksia. Lapsen oikeudet ja lapsiin, nuoriin, naisiin ja muihin riskiryhmiin kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisy turvataan ja niitä edistetään myös [perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman \(2014–2020\)](#) puitteissa.

Vuonna 2016 Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat direktiivin rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 132, 21.5.2016, s. 1.). Tarkoituksena on varmistaa, että rikoksista epäillyt tai syytetty lapset pystyvät ymmärtämään ja seuraamaan oikeudenkäyntiä ja käyttämään oikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Lisäksi pyritään estämään lapsia uusimasta rikoksiaan ja edistämään heidän sopeutumistaan yhteiskuntaan.

4. Nuorisotieto ja joukkoviestimet

Verkkotekniikka tarjoaa ainutlaatuisia mahdollisuuksia lapsille ja nuorille saada tietoa, hyödyntää digitaalista oppimista ja osallistua julkiseen keskusteluun. Lapset voivat kuitenkin olla erityisen haavoittuvaisia modernin tekniikan suhteen. Tästä syystä audiovisuaalisia mediapalveluja koskevassa direktiivissä (EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1) kielletään sisällyttämästä lineaarisiin televisiopalveluihin mitään sisältöä, josta voisi aiheutua vakavaa haittaa alaikäisille. Sisältö, joka on todennäköisesti haitallista alaikäisille, on joko lähetettävä sellaiseen aikaan, jona alaikäiset eivät katsele sitä, tai alaikäisten mahdollisuus katsella sitä on estettävä teknisin keinoin. Kun on kyse ei-lineaarista tilattavista audiovisuaalisista palveluista, vastaavaa sisältöä voidaan asettaa saataville vain siten, että alaikäiset eivät normaalisti joudu sen kanssa tekemisiin. Euroopan nuorisoportaali.

5. Euroopan nuorisoportaali

[Euroopan nuorisoportaali](#) on nuorille kaikkialla Euroopassa suunnattu verkkosivusto, jonka tarkoituksena on auttaa nuoria etsimään tietoa EU:n monipuolisesta tarjonnasta esimerkiksi vapaaehtoistyön, työpaikkojen, oppimisen, kulttuurin ja luovuuden alalla.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Parlamentti on aina tukenut jäsenvaltioiden tiivistä yhteistyötä nuorisopolitiikan alalla. Se on osallistunut aktiivisesti nuorisopolitiikan muotoiluun esimerkiksi päätöslauselmissaan, joita ovat muun muassa päätöslauselma aiheesta ”EU:n nuorisostrategia – Satsataan nuorten vaikutusmahdollisuuksiin” (EUVL C 161E, 31.5.2011, s. 21) sekä EU:n nuorisostrategian 2010–2012 täytäntöönpanosta (EUVL C 93, 9.3.2016, s. 61), EU:n nuorisopolitiikan 2013–2015 arvioinnista (EUVL C 215, 19.6.2018, s. 212) ja nuorisotakuusta (EUVL C 440, 30.12.2015, s. 67) annetut päätöslauselmat.

Lisäksi viime vuosina on annettu lukuisia muita päätöslauselmia nuorten työllisyydestä (esimerkiksi EUVL C 224, 21.6.2016, s. 19) ja nuorten yrittäjyydestä (EUVL C 316, 22.9.2017, s. 76) sekä nuorisotyöttömyyden torjunnasta (EUVL C 11, 12.1.2018, s. 44).

Parlamentti pyrkii myös turvaamaan lasten edun sille osoitettujen vetoomusten (EUVL C 66, 21.2.2018, s. 2) perusteella, ja se on antanut päätöslauselman epätasa-arvoisuuden ja erityisesti lapsiköyhyyden vähentämisestä (EUVL C 366, 27.10.2017, s. 19). Parlamentti on myös osoittanut kantavansa huolta lasten oikeuksista EU:n rajojen ulkopuolella antaessaan päätöslauselmia lasten tilanteesta kaikkialla maailmassa. Näistä päätöslauselmista voidaan mainita esimerkkeinä lasten koulutuksesta hätätilanteissa ja pitkittyneissä kriiseissä (EUVL C 366, 27.10.2017, s. 151) ja aliravitsemuksesta kehitysmaissa (EUVL C 289, 9.8.2016, s. 71) annetut päätöslauselmat. Parlamentti antoi vuonna 2015 päätöslauselman verkossa tapahtuvasta lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä (EUVL C 316, 30.8.2016, s. 109)^[2]. Lokakuussa 2018 pidetyssä täysistunnossa parlamentti hyväksyi komission lainsäädäntöehdotuksen audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamisesta annetun direktiivin muuttamiseksi (P8_TA(2018)0364). Uusien säännösten mukaan lähetystoiminnan harjoittajien on pyrittävä vähentämään lasten altistumista kaupalliselle viestinnälle, joka koskee epäterveellisiä elintarvikkeita ja juomia, vihaan, väkivaltaan ja terrorismiin yllyttävä sisältö on kiellettyä ja perusteettomaan väkivaltaan ja pornografiaan sovelletaan tiukimpia toimenpiteitä.

Vuosina 2012–2013 Erasmus+ -ohjelmasta käydyissä neuvotteluissa parlamentti kannatti voimakkaasti, että siihen sisältyisi erillinen nuorisoa koskeva osio, jonka avaintoimia varten myönnettäisiin omat määrärahat. Se korosti myös, että heikossa asemassa olevien nuorten osallistumismahdollisuuksia olisi parannettava. Parlamentti ehdotti 17. syyskuuta 2017 antamassaan päätöslauselmassa (EUVL C 337, 20.9.2018, s. 131), että jatko-ohjelmassa keskityttäisiin elinikäiseen oppimiseen ja liikkuvuuteen, ja suositeltiin, että Erasmus-ohjelman, EU:n nuorisostrategian ja muiden EU:n rahoittamien ohjelmien painopisteitä mukautettaisiin vastaavasti. Euroopan

---

[2] Lisätietoja on audiovisuaali- ja mediapolitiikkaa koskevassa Faktatietojen luvussa [3.6.2](#).

parlamentti ja neuvosto pääsivät kesäkuussa 2018 poliittiseen sopimukseen Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevasta ehdotuksesta, joka kummankin toimielimen on nyt hyväksyttävä virallisesti.

Parlamentti perusti nuorten toteuttamien eurooppalaisten hankkeiden tukemiseksi vuonna 2008 yhdessä Aachenin kansainvälisen Kaarle Suuri -palkinnon säätiön kanssa [Kaarle Suuri -nuorisopalkinnon](#). Palkinto myönnetään vuosittain hankkeille, jotka edistävät eurooppalaista ja kansainvälistä yhteisymmärrystä.

Michaela Franke / Pierre Hériard
09/2018

